

Julkisyhteisöjen rahoitustilinpito 2009, 2. vuosineljännes

Julkisyhteisöjen nettorahoitusvarallisuus kääntyi nousuun vuoden 2009 toisella neljänneksellä

Julkisyhteisöjen nettorahoitusvarallisuus (rahoitusvarojen ja velkojen erotus) kasvoi vuoden 2009 toisella neljänneksellä 7,2 miljardia euroa 97,5 miljardiin euroon. Valtion rahoitusvarallisuus kasvoi 2,4 miljardia, paikallishallinnon 0,9 miljardia ja sosiaaliturvarahastojen 4,3 miljardia euroa. Toisen neljänneksen nettorahoitusvarallisuuden kasvusta suuri osa oli seurausta osakekurssien noususta ja esimerkiksi valtion osakeomistusten arvo nousi lähes kahdella miljardilla eurolla.

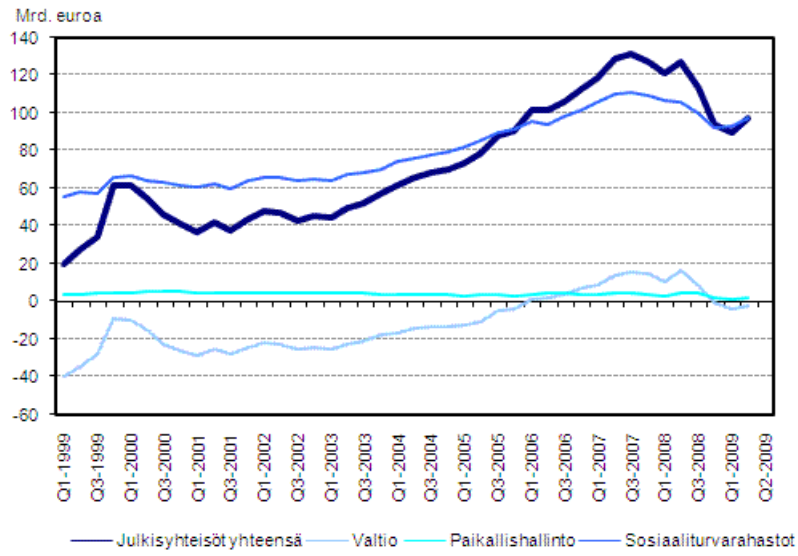
Rahoitusvarallisuuden kasvusta huolimatta valtiolla oli 1,9 miljardia euroa enemmän velkaa kuin varoja toisen neljänneksen lopussa. Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna valtion rahoitusvarat ovat pienentyneet liki 19 miljardia euroa. Valtion markkinahintainen kokonaisvelka laski huhti-kesäkuun aikana 7,9 miljardilla 61,5 miljardiin euroon.

Kuntien ja kuntayhtymien velkaantuminen jatkui edelleen, ja vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna niiden nettorahoitusvarallisuus on pienentynyt 2,3 miljardilla eurolla.

Työeläkelaitosten ja muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusvarat ovat vuoden 2009 aikana kääntyneet selvään nousuun ja ne olivat toisen vuosineljänneksen lopussa 97,2 miljardia euroa. Työeläkelaitosten osakesijoitusten markkina-arvo oli vuoden 2009 toisen neljänneksen lopussa 40,1 miljardia euroa. Suotuisan kurssikehityksen myötä kasvua edellisen neljänneksen loppuun verrattuna syntyi 3,5 miljardia euroa.

Julkisyhteisöjen nettorahoitusvarallisuus kasvoi lähes yhtäjaksoisesti vuodesta 2003 lähtien, mutta kääntyi laskuun vuoden 2007 lopussa. Lasku jyrkkeni vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä ja viimeisen vuoden aikana julkisyhteisöjen nettorahoitusvarallisuus on pienentynyt peräti 30,0 miljardia euroa. Taustalla on osakekurssien voimakas lasku ja valtion kasvanut lainanotto.

Julkisyhteisöjen nettorahoitusvarallisuus

Sisällys

Liitetaulukot	
Julkisyhteisöjen varat, velat ja nettorahoitusvarallisuus, mrd. euro.....	4
Laatuseloste: Julkisyhteisöjen rahoitustilinpito.....	5

Liitetaulukot

Julkisyhteisöjen varat, velat ja nettorahoitusvarallisuus, mrd. euro

Tiedot	Sektori	Aika										
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Q1-09	Q2-09
Varat	S13	126,9	126,1	126,5	142,5	157,1	175,6	195,1	210,4	178,2	181,4	181,0
	S1311	46,1	44,6	43,3	53,3	58,1	64,1	72,4	76,8	61,9	65,6	59,5
	S1313	17,5	16,6	17,3	17,6	18,3	18,7	20,1	21,2	20,6	20,2	21,4
	S1314	63,2	64,9	65,8	71,6	80,7	92,8	102,6	112,4	95,6	95,6	100,1
Velat	S13	85,8	82,0	81,3	84,8	87,3	84,8	82,6	82,6	84,1	91,3	83,5
	S1311	72,2	68,9	67,6	70,3	71,4	67,8	65,1	61,9	62,6	69,7	61,5
	S1313	12,1	12,1	12,5	13,3	14,5	15,3	16,2	17,4	18,3	19,0	19,1
	S1314	1,5	1,1	1,1	1,3	1,4	1,6	1,3	3,4	3,2	2,6	2,9
Netto	S13	41,1	44,0	45,2	57,7	69,8	90,8	112,5	127,8	94,1	90,1	97,5
	S1311	-26,1	-24,3	-24,3	-17,0	-13,3	-3,7	7,3	15,0	-0,7	-4,0	-1,9
	S1313	5,5	4,5	4,8	4,4	3,8	3,4	3,8	3,8	2,3	1,2	2,2
	S1314	61,7	63,8	64,7	70,4	79,3	91,2	101,3	109,0	92,5	93,0	97,2

- S13 Julkisyhteisöt S1311 Valtionhallinto S1313 Paikallishallinto S1314 Sosiaaliturvarahastot

Laatuseloste: Julkisyhteisöjen rahoitustilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

Julkisyhteisöjen neljännesvuosirahoitustilinpito on osa kansantalouden tilinpidon järjestelmää. Se kuvaa julkisyhteisöjen eli valtion, kuntien ja sosiaaliturvarahastojen rahoitusvaroja ja velkoja vuosineljänneksien lopussa sekä niiden määriin vaikuttavia rahoitustaloustoimia (virtoja) neljänneksien aikana. Tilastokeskuksessa laaditaan julkisyhteisöjen neljännesvuosirahoitustilinpidon lisäksi rahoitustilinpidon vuositilastoa, joka kattaa kaikki Suomen kansantalouden sektorit sekä Suomen ja ulkomaiden välisen rahoitustaseen ja rahoitustaloustoimet. Rahoitustilinpidossa noudatetaan talousyksiköiden luokittelussa institutionaalista sektoriluokitusta (Sektoriluokitus 2000, Käsikirjoja 5, Tilastokeskus, maaliskuu 2000) ja rahoitusinstrumentteja luokiteltaessa rahoitusvaadeluokitusta (Rahoitusvaadeluokitus 1996, Käsikirjoja 6, Tilastokeskus, toukokuu 1995.) Käytetyt sektori- ja vaadeluokitukset on kuvattu kohdassa Luokitukset. Tilasto perustuu EU:n asetukseen. Tilasto laaditaan Euroopan tilinpitojärjestelmän (EKT 1995) edellyttämällä ja siten kansainvälisesti vertailukelpoisella tavalla. Euroopan tilinpitojärjestelmä on kuvattu käsikirjassa EKT95, Euroopan Yhteisöjen tilastotoimisto Eurostat, 1995. Käsikirjan luvuissa 5-7 käsitellään rahoitustilinpitoa.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Tilaston laadinnassa hyödynnetään paitsi rahoitustilastoja, myös muita sektori- tai vaadekohtaisia tase- ja virtatietoja sisältäviä tilastoja ja aineistoja. Neljännesvuositilaston laskenta perustuu kuntien ja sosiaaliturvarahastojen osalta myös vuosittaisen rahoitustilinpidon lukuihin.

Tärkeimmät tietolähteet

Rahoitustilinpidon vuositilasto

Julkisyhteisöjen neljännesvuosittaisen rahoitustilinpidon lisäksi Tilastokeskuksessa laaditaan vuosittainen rahoitustilinpito, joka kattaa kaikki kansantalouden sektorit sekä lisäksi rahoitustaloustoimet Suomen ja ulkomaiden välillä. Rahoitustilinpidossa kuvataan kansantalouden sektoreiden rahoitusvaroja ja velkoja sekä niiden määriin vaikuttavia rahoitustaloustoimia. Rahoitustilinpito koostuu vuoden lopun rahoitustaseesta ja vuoden aikaisista, rahoitusvaroihin ja velkoihin kohdistuvista rahoitustaloustoimista. Julkisyhteisöjen neljännesvuositilaston tase- ja virtatiedot ovat täysin yhtenevät vuosirahoitustilinpidon kanssa.

Maksutase

Suomen Pankki laatii Suomen maksutasetilaston, joka on rahoitustilinpidon tärkein ulkomaat -sektorin tietolähde. Neljännesvuosittain saatavassa maksutasetilastossa kuvataan kansantalouden ulkoista tasapainoa eli kotimaan ja muun maailman välisiä taloussuhteita. Julkisyhteisöjen neljännesvuosirahoitustilinpidon laadinnassa käytetään maksutaseen sisältämää rahoitustasetta, joka kuvaa ulkomaisia saamisia ja velkoja sekä niiden muutoksia. Maksutasetilaston kirjaukset ovat pääosin yhtenevät kansantalouden tilinpidon periaatteiden kanssa.

Luottokanta

Tilastokeskuksen luottokantatilasto on lähes kaikille sektoreille yhteinen tietolähde. Siitä ilmenee koko kotimaisen luottokannan (lainat ja joukkovelkakirjalainat) jakaantuminen luotonantaja- ja luotonsaajasektoreittain sekä luotonsaajatoimialoittain sekä luottojen jakaantuminen käyttötarkoituksen mukaan.

Kuntien talouden neljännesvuositilasto

Paikallishallinnon tärkein tietolähde on Tilastokeskuksen tuottama Kuntien talouden neljännesvuositilasto, joka kuvaa Suomen kuntien talouden kehitystä ilman kunnan liikelaitoksia koko maassa vuosineljänneksittäin talousarvioiden toteutumisen mukaisesti. Kuntayhtymät eivät sisälly tilastoon. Tilasto sisältää tietoja kunnan tuloslaskelma- ja investointiosista sekä kuntien veloista ja eräistä saamisista vuosineljänneksittäin. Tilasto perustuu otokseen.

Valtion liikekirjanpito

Valtion liikeyrjanpito pitää sisällään valtion virastojen ja rahastojen kirjanpidon. Liikeyrjanpidon tasetilejä käytetään on päätielähteenä valtion rahoitustilien laadinnassa. Aineisto saadaan neljännesvuosittain ja sitä ylläpitää Valtiokonttori.

Valtiokonttorin velkaraportit

Valtion velan laskenta perustuu suurelta osin Valtiokonttorin kuukausittain julkaisemaan valtion velkaraporttiin. Neljännesvuosittain saatava raportti sisältää tietoa nimellis- ja markkinahintaisesta velasta ja valtion johdannaisista.

Valtion eläkerahaston sijoitusseurantaraportti

Valtion eläkerahaston sijoitusseurantaraportista saadaan tiedot valtion rahasto-osuuksista ja ulkomaisista noteeratuista osakkeista neljännesvuosittain.

TELAn sijoitusseurantakysely

Sijoitusseurantakysely on työeläkelaitosten tärkein tietolähde. Työeläkevakuuttajat TELA kerää jäsenlaitoksiltaan Vakuutusvalvontaviraston, Suomen Pankin ja Tilastokeskuksen kanssa yhteistyössä laaditun sijoituskantatilaston ja laatii niistä yhteenvetotilastot. Yhteenvetotilastot ovat neljännesvuosittain rahoitustilinpidon käytettävissä eriteltynä pakolliseen ja vapaaehtoiseen työeläkevakuuttamiseen. Lisäksi vastaavat tiedot saadaan muista sosiaaliturvarahastoista sekä Suomen Pankin ja Valtion eläkerahastosta.

Arvopaperikeskuksen arvo-osuusrekisteri

Noteerattujen osakkeiden laskentaan käytetään Arvopaperikeskuksen (APK) arvo-osuusrekisterin tietoja. Rekisteristä saadaan neljännesvuosittain kunkin arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osakesarjan sektorikohtaiset omistukset kappaleittain sekä osakkeiden kurssit neljänneksen lopussa.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Täten lähdetilastojen laadulla on ratkaiseva merkitys tilaston luotettavuuden kannalta. Koska lähdetilastoja on erityyppisiä, epävarmuustekijöitäkin on monenlaisia. Oman vaikeutensa rahoitustilinpidon laadintaan tuovat lähdetilastojen poikkeamat kansantalouden tilinpidon määritelmistä. Poikkeamat koskevat etenkin rahoitusvarojen arvostusperiaatetta sekä vaateiden ja tilastoyksikköjen luokituksia. Rahoitustaloustoimista (virroista) on lisäksi joissain aineistoissa vain niukasti tietoa, jolloin tietoja on estimoitava esimerkiksi taseiden muutoksen avulla. Alipeittoa esiintyy lähinnä kuntasektorin tiedoissa, joiden päälähteenä käytetty kuntien talouden neljännesvuositilasto ei sisällä kuntayhtymien tietoja. Tietolähteiden käytössä pyritään systemaattisuuteen ja jatkuvuuteen. Yhteenvetoprosessissa sektorikohtaiset tiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi. Prosessissa voidaan arvioida eri tietolähteiden luotettavuutta suhteessa muihin tietoihin. Näin voidaan hallita epävarmuustekijöitä ja paljastaa virhelähteitä. Yhteenveto onkin keskeisessä roolissa tilaston luotettavuuden kannalta. Yhteenvedossa osa tiedoista, joille ei ole suoraa tietolähdettä, lasketaan vastinsektoritietojen perusteella. Yksi keino arvioida julkisyhteisöjen rahoitustilinpidon tarkkuutta on tarkastella rahoitustilejä suhteessa kansantalouden reaalitylinpidon kirjauksiin. Netto luotonanto on (reaali-)sektoritilien tasapainoerä, jonka tulee täsmätä rahoitustilien sisältämään nettoraahoitustaloustoimet-erään. Poikkeamaa kutsutaan tilastolliseksi eroiksi, jota voidaan tarkastella sektorikohtaisesti. Erojen suuruus vaihtelee alasektoreittain ja tyypillisesti erot ovat suurempia neljännesvuosi- kuin vuositasolla. Monissa muissa maissa tilastollista eroa ei näytetä lainkaan, vaan tilit tasapainotetaan.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Julkisyhteisöjen neljännesvuosirahoitustilinpidon tiedot valmistuvat 90 päivän viiveellä, ja ne julkaistaan noin 95 päivän viiveellä. Neljänneksien tiedot tarkentuvat edellisen vuoden vuositietojen valmistuessa syyskuun lopussa, ja uusimmat tiedot julkaistaan aina seuraavan julkistuksen yhteydessä. Käytännössä muutokset ovat kuitenkin pieniä. Sen sijaan menetelmämuutoksista yms. johtuvia aikasarjajakorjauksia tehdään tarvittaessa pitkällekin taaksepäin ja niistä johtuen luvut voivat muuttua merkittävästi.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tiedot raportoidaan Eurostatille ja Euroopan keskuspankille kolmen kuukauden viipeellä, minkä jälkeen ne on maksutta saatavissa myös Tilastokeskuksen internetsivuilta julkisen talouden aihealueelta. Eurostat tulee julkaisemaan joitakin julkisyhteisöjen rahoitustilinpidoon neljännesvuositilastojen lukuja omilla internetsivuillaan vuoden 2006 lopusta lähtien, joten Eurostatin sivuilta on mahdollista saada vertailukelpoista tietoa Euroopan unionin jäsenmaiden julkisyhteisöjen rahoitustilinpidoista myös neljännesvuosittain.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidoon aikasarjojen tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen. Vapaaehtoiset eläkerahastot siirrettiin työeläkelaitoksista vakuutuslaitoksiin vuodesta 2000 alkaen, mikä tuo katkoksen aikasarjoihin. Tietolähteiden muutokset ovat myös voineet vaikuttaa tietojen vertailtavuuteen. Aikasarjat on saatavilla vuodesta 1999 alkaen (taseille jo 1998 viimeisestä neljänneksestä).

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Rahoitustilinpito koostuu monista eri lähdetilastoista saaduista tiedoista. Käsitteelliset poikkeamat ja tasapainotus aiheuttavat sen, ettei tilasto ole kaikilta osin täysin yhtenevä lähdetilastojen kanssa. Vertailua ei usein ole järkevää tehdä. Rahoitusmarkkinatilastoihin nähden poikkeamat ovat yleensä pieniä. Suomen Pankissa laaditaan rahoitustilinpitoa neljännesvuosittain Euroopan keskuspankin ohjeistuksen perusteella. Tiedot pyritään pitämään täysin yhtenevinä julkisyhteisöjen rahoitustilinpidoon kanssa. Huolimatta tiiviistä yhteistyöstä ja tietojen vaihdosta täydelliseen yhtenevyyteen ei kuitenkaan ole kaikilta osin päästy. Julkisyhteisöjen EMU-alijäämä ja -velkatilasto sisältää tietoja rahoitustaloustoimista. Tiedot ovat täysin yhtenevät julkisyhteisöjen rahoitustilinpidoon kanssa. Sen sijaan velkatiedot poikkeavat rahoitustilinpidoon tiedoista arvostuksen osalta. Rahoitustilinpidoissa julkisyhteisöjen velka kirjataan markkina-arvoon, EMU-velka nimellisarvoon.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Julkinen talous 2009

Lisätietoja

Matti Okko (09) 1734 3341
Marika Männistö (09) 1734 2324
Vastaava tilastojohtaja:
Ari Tyrkkö

rahoitus.tilinpito@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-1948 (pdf)